

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 18.

V Ljubljani, dné 5. septembra 1901.

Leto XIV.

Možje — volivci!

Evo jih, naših kandidatov! Še enkrat Vam prinašamo njih imena, da si jih dobro ogledate in gotovo zapišete njih imena na svoje glasovnice:

1. Za sodna okraja; Ljubljanska okolica in Vrhnika:

Franc Povše,

državni poslanec v Ljubljani;

dr. Ivan Šusteršič,

državni poslanec v Ljubljani.

2. Za sodna okraja: Kamnik in Brdo:

Andrej Mejač,

župan v Kaplji vasi, Komenda.

3. Za sodne okraje: Kranj, Tržič in Loka:

dr. Janko Brejc,

odvetniški kandidat v Ljubljani;

Oton pl. Detela,

deželni glavar v Ljubljani.

4. Za sodna okraja: Radoljica in Kranjska gora:

Jožef Pogačnik,

državni poslanec v Podnartu.

5. Za sodne okraje: Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Bistrica in Cirknica:

Franc Drobnič,

posestnik v Novi vasi pri Blokah št. 4.;

dr. Janez Krek,

profesor bogoslovja v Ljubljani.

6. Za sodna okraja: Vipava in Idrija:

Franc Habe,

posestnik na Gočah.

7. Za sodne okraje: Novomesto, Kostanjevica in Krško:

Jožef Dular,

posestnik v Jurkivasi št. 7.

8. Za sodne okraje: Trebnje, Žužemberk, Višnja gora (Žatičlana,) Mokronog, Litijski in Radeče:

Franc Košak,

župan na Grosupljem;

dr. Viljem Schweitzer

odvetniški kandidat v Ljubljani;

dr. Ignacij Žitnik,

državni poslanec v Ljubljani.

9. Za sodne okraje: Kočevje, Ribnica in Vellke Lašče:

Franc Jaklič,

učitelj in posestnik v Dobropoljah
Podgorica št. 6.

Primož Pakiž,

posestnik v Zamostecu pri Sodražici št. 5.

10. Za sodna okraja: Črnomelj in Metlika:

Viljem Pfeifer,

državni poslanec v Krškem.

Se en teden je, možje, od dne, ko izide „Domoljub“, pa se bo bila odločilna bitka.

Prosimo Vas lepo: Pojdite res volit, vsi do zadnjega moža! Opozarjamo Vas na besede pastirskega lista, ki ste ga v cerkvi slišali: „Pojdite volit vsi! Nobeno delo naj Vas ne zadržuje. Saj je ta dan volitev najvažnejše delo.“ Glas našega škofa, ki Vas tako ljubi, naj Vam bo svet! Poslušajte ga!

Res so nastavili volitve na tak čas, ko imate kmetovalci dosti dela, liberalni učitelji pa dosti časa, da ljudi begajo. Vi pa pokažite, da ste *savedni* in da se ne daste odvrniti od nikakih zadržkov, ki Vam jih na pot nastavljajo. Nalašč ne!

Res: Volitev je najvažnejše delo ta dan. Gre se za *čast sv. vere*, v kateri ste bili vzgojeni in v kateri želite umreti, sedaj jo Vam pa hoče brezbožni nasprotnik ugrabiti — vaše najdražje blago; gre se pa tudi za vašo *stanovsko čast in pravice*, katere ste dolžni braniti. Če se sami ne boste postavili za svoje, kdo naj se? Samo tožiti, kako da kmeta vse prezira in zatira, ne pomaga nič. Sloveči Francoz Montalembert je dejal: Kaj vedno tožite, na dan volitve idite po prepričanju volit, le s tem pokažete, da ste vredni imena možje!

Volitev je pa tudi *bogoslužno delo*. Naj se vam ne smili malo časa za to darovati. Kakor ni izgubljen čas, ko se odtegnete delu, da greste v cerkev, k procesiji, na božjo pot, tako ne boste imeli izgube, ko boste šli k volitvi. Vsako stopinjo, ki jo boste storili v ta namen, ves čas, ki ga boste zamudili, vam bo Bog stotero povrnil. — Sicer pa: saj je volitev *samo en dan*. Če Bog da, potem boste imeli mir v tej zadevi *celih pet let*.

Nikar naj se ne sliši med vami zastarel izgovor: „Brez mene bodo že opravili.“ Kdor pozna pomen volitev, ne govori tako. *Imejte vsaj toliko gorečnosti za svojo dobro stvar, kakor jo imajo nasprotniki za slabo!* Glejte, liberalci dobro vedo, da jim je marsikje nemogoče zmagati, pa vendar gredo volit. Pa še agitirajo na vse pretege. To je zavednost!

Agitirajte tudi Vi, kar le morete! Vzdignite svoje sosede, prijatelje, sorodnike, da tudi gredo svojo dolžnost opraviti! Ne bodi nam dosti, da samó zmagamo, ampak da *častno* zmagamo, da pokažemo, *koliko nas je*. Na številu je ležeče!

Posebno v krajih, kjer gré bolj trda, tam je sveta in vestna dolžnost vsakega volivca, da gre volit, sicer stori greh opuščanja. In tam posebno naj bi si štel v *dolžnost vsak agitirati, kolikor more.* *Pazite na vsak slehern glas, da vam ne uide!* Ne dajte se preslepiti sami po nikakih lažeh in pazite na tiste, ki so bolj omahljivi! Noben liberalec nima pravice gledati v vašo glasovnico! Ne krhajte nikjer edinosti!

Bodite možje! stojte kot skala in zmaga bo naša! Bog z nami in sreča ju-naška!

40.000—16; 89—10, ali liberalna ljubezen do kmeta s številkami dokazana.

Sedaj, ko je volitev pred durmi, se liberalci na vso moč lepe in prijazne delajo kmetom. Polna usta lepih besedij imajo zanje.

Toda kaj besede! Te so po ceni. Dejanja, dejanja! Po teh jih bomo sodili. — Mi smo našli že mnogo krivičnih in kvarljivih postav, ki jih imajo liberalci na vesti. A eno — največjo — krivico, ki se vam godi, moramo tukaj še enkrat pribiti, da se je boste so dobra zavedali. To je krivični volivni red.

Zdi se nam, da vse premalo čutite, kaka krivica se vam v tem oziru godi — in sicer že leta in leta kar časa imamo volitve. Zato vas opozarjamo na številke, ki smo jih postavili na čelo temu članku. Te številke povedo dovolj!

Pri zadnji državnozborni volitvi je v kmečkih občinah oddalo svoj glas 26,659 volivcev. Kakih 14000 jih gotovo ni šlo volit. Torej je vseh volivcev v tej skupini kakih 40.000. In ti volijo v deželni zbor 16 poslancev! Dobro — Sedaj pa pogledjmo na drugo plat! Tu vidimo 10 poslancev, voljenih od »veleposestev«. To so graščaki, ki so vpisani v »deželni deski« v Ljubljani. In teh mož je sedaj celih — 89! Torej 89 volivcev voli 10 poslancev, 40.000 mož pa 16!!! Ti graščaki so večinoma Nemci, nemškutarji in liberalci. In ti gospodarijo naši deželi! Slovenski liberalci jim pa pri tem roko drže.

Vidite, to je ljubezen, kakršne so zmožni liberalci! To je vnebovpijoča krivica! Krivica hujša, kakor če bi vam denar naravnost iz žepa kradli! Kajti na ta način kmet in nižje ljudstvo sploh ne more nikdar do svojih pravic priti. Kajti, dasi imajo velikansko večino v deželi, ne morejo priti do besede, in kakor maloletnim otrokom režejo jim kruha ti mogočnjaki, kolikor se njim ljubi.

To pravo so skovali seveda — liberalci! Liberalci — slovenski in nemški — so imeli tudi zadnjih 6 let moč v deželni zboru. No, če bi imeli tako skrb za kmeta, kot sedaj zagotavljajo, naj bi bili vendar, ko so imeli moč v rokah, kmetu in prostaku do njegove pravice pomagali! A, še na misel jim ni prišlo!

Prašajte jih, ko se vam vsiljujejo, če mislijo to v prihodnje storiti. Prašajte, ali so voljni popraviti krivico, ki se vam že 40 let godi! Ne bodo, ker

nimajo smisla za pravico. Smisel pa imajo za svojo korist.

Zato se bodo tudi v v prihodnje upirali, to krivico poravnati. Da bi se bogatinom noben las ne skrivil, da bi tisti, ki že vsega dovolj imajo, še več imeli, da bi kak bogat zavarovalni agent ne bi za nekaj goldinarjev na slabšem, naj pri tem cela dežela trpi — to je liberalna politika. Sedaj ponujajo tam nekje kmetom za poslanca graščaka, ki ljudem ne pusti po svojih gozdih še borovnic (črnih jagod) brati! To je liberalna ljubezen do kmeta in trpina. Pa nič bolje ne vračajo liberalci svoje ljubezni meščanom, ki jih volijo. Kaj imajo meščani malih mest od ljubljanskega gledišča, in celo od nemškega! In vendar plačujejo zanj. In ravno tako v drugih rečeh.

To imejte pred očmi, volivci! To zlasti vi, kmetje dolenjski in notranjski, ko vam bodo vsiljevali svojo ljubezen in skrb do vas. In povejte to svojim zaslepljenim tovarišem, tistim, ki so tako kratke pameti, da ne znajo do pet šteti; povejte jim, kaj je to: 40.000 — 16; 89 — 10. To je liberalna ljubezen do kmeta s številkami dokazana; ljubezen taka, da vas bo od te ljubezni — konec, ako ne pokažete vrat liberalcem!

Poduk za volitve.

VIII. Skrbi, da prideš na volišče o pravem času.

Ura, kdaj moraš biti tam, je zapisana v izkaznici. Glej, da boš točno ob določeni uri že na volivnem prostoru. Kdor pride potem, ko preteče v izkaznici naznanjeni volivni čas, ne bode volil! Glasovnico oddaj skupaj zganjeno volivni komisiji in pri tej priliki pokaži izkaznico. Dokler nisi oddal glasovnico, ne zapusti pod nobeno pretvezo volivnega prostora. Kdor je ob koncu volivnega časa v volivni sobi, ne da bi še oddal glasovnico, bode še volil; kdor pa je zunaj, ne bode več volil, če tam je bil poprej v sobi, pa ni na vrsto prišel. — Glej tudi nasprotnikom na prste in vsak slučaj kake sleparije ali nasilstva naznani takoj volivnemu komisarju!

IX. Ko si oddal glasovnico, izkaznico zopet spravi, ker jo boš morda rabil pri ožji volitvi. Ako namreč noben kandidat ne dobi nadpolovične večine, bo treba še enkrat voliti. Pri ožji volitvi pa so samo tisti glasovi veljavni, ki se oddajo za enega izmed tistih dveh kandidatov, ki sta prvih dobila največ glasov.

X. Pred vsem pa: bodite edini, edini, edini! Le v ednosti je zmaga!

Velik uspeh katoliških poslancev za slovenskega kmeta.

Slovenska katoliško narodna stranka je priborila za kmete velik uspeh. Znano je, da so se katoliško narodni poslanci v državnem zboru potegovali, da se ustanove stanovske kmetijske zadruge, po katerih bi bili kmetje vse države zvezani mej seboj in v katerih bi kmetje kot močna vojska, združeni branili svoje koristi. Poročevalec o tem je v državnem zboru naš poslanec na Dunaju, Povše. Sedaj se poroča, da bo de zakon o kmetijskih zadrukah jeseni rešen in sprejet.

Ta uspeh naše stranke Vam kaže, kdo se v resnici poteguje za kmeta. Liberalci niso nič naredili in so naše poslance le ovirali pri delu. Liberalci so se vseh drugih stanov spomnili, samo za kmeta niso nič storili. Za notarje so liberalci ustanovili notarske zadruge, za trgovce trgovske zadruge, v katerih lahko zastopajo svoje koristi, samo kmeta so liberalci pozabili. Liberalci so nasprotni kmet skemu združevanju, ker hočejo, da zopet ostane osamljen, da ga vsak lahko odere. V zgoraj omenjenih zadrukah pa bo kmet imel svojo zaslombo. To je zasluga katoliških poslancev!

Velikega pomena, kakšne pa bodo zadruge, je pa to, kako bo sestavljen prihodnji deželni zbor. O tej postavi se bode posvetovalo tudi v vseh deželnih zborih. Kake bi bile te zadruge, ako dobe liberalci večino, si lahko vsak misli. Kakor so hoteli tedaj, ko se je hotelo ustanoviti kmetijski deželni kulturni svet, opehariti kmete, da bi v tem kmetiskem svetu imeli le dva zastopnika, graščaki in mestna liberalna gospoda pa štiri zastopnike, tako bi tudi sedaj, ako liberalci dobe večino, skušali kmete prikrajšati pri kmetijskih stanovskih zadrukah.

Za to pa kmetje: Pozor pred liberalci, ki so roparji Vaših pravic. Zapomnite si kmetje, da so liberalni poslanci, na čelu jim Božičev prijatelj Tavčar, na Dunaju od tistih poslancev, s katerimi so se združili, zahtevali, da v načrtu, kako bodo skupaj delali, ne sme notri stati, da bodo v prvi vrsti delali za kmeta. Katoliško narodna stranka in njeni poslanci pa v prvi vrsti za kmeta skrbe.

Vzdignite se torej, kmetje, na volivno vojsko vsi kot en mož za katoliško narodne kandidate. Noben volivec naj ne ostane doma! Vspodbujajte prijatelj prijatelja, znanec znanca, da pride volit može, katere Vam priporoča Vaš prijatelj »Domoljub«. Gre se za Vašo korist, za Vašo pravico, zato po-kažite, da ste možje, in kadar bodo nasprotniki

obrekovali može katere Vam priporočamo, spomnite se pregovora: »Kateri sad je dober, na tistega ose gredo.« Zmahnit: z glasovnicami in spodite proč liberalne ose! Katoliško-narodna stranka se je pokazala, da dela za kmeta, zato jo branite, zato ji pomagajte, da sijajno premaga Vaše sovražnike!

Gg. volivcem kmetijskih občin belokranjskih!

Da se ne cepijo katoliško-narodni glasovi, izrekam, da odstopim od kandidature za deželni zbor in prosim vse svoje prijatelje in somišljenike, naj združijo svoje glasove na jedinega katoliško-narodnega kandidata gospoda

Viljema Pfeiferja
držav. poslanca v Krškem.

Sramota bi bila za našo lepo Belo Krajino, ko bi jo zastopal liberalci v deželnem zboru. Toraj, katoliško-narodni možje, vsi na krov za sveto katoliško-narodno stvar! Gre se za naš lastni blagor!

Na Lokvah, dne 30. avgusta 1901.

Josip Grahek,
posestnik na Lokvah št. 2

Prespoštovani katoliško-narodni volivci kamniškega polit. okraja!

Podpisani odbor Vam v »Domoljubu« piše to-le: Zavedajte se zopet ob tej volitvi, kakor ste se jeseni, da ste kot naročniki »Domoljuba« udje našega društva! Zavedajte se pravice in tudi dolžnosti, iti volit moža, ki ga je središnji volivni odbor v Ljubljani priporočil sporazumno z nami!

Pojdite gotovo volit, če je še tako daleč, gre se za Vašo korist in čast; odslej bodo volitve bolj redke! Samo onemu možu iz naše srede dajte glas, katerega priporoča »Domoljub«!

Zapišite na glasovnico: Andrej Mejač, posestnik v Kaplji vasi.

Odbor slovenskega katoliškega društva za kamniški polit. okraj.

• Listek. •

Eden za drugega.

(Po Kummelnu.)

Leta 1861. je bilo na božjem potu Marije Višarijske, ki leži visoko gori med gorami, nekaj posebnega. Od zgodnjega jutra, ko se je hladna megla vlačila po skalovju in rdečila popotnikom lica, so hiteli romarji od Trbiža sem in še dalje proti mogočni višavi. Bilo jih je na tisoče; vsi so bili zatopljeni v pobožno molitev, vsem pa se je bralo na obrazu, da se gre za nekaj posebnega. Na vrhu je stalo že dokaj ljudi, mož, žena in otrok, ki so se v svoji slikoviti gorski noči živo ločili od sivega skalovja ter gledali z zanimanjem proti dolini.

„Že gredo“, zašumi med gručo. Nižje v globočini — gotovo še za dobro uro pota — se je pokazala truma mož s staro črnovojniško zastavo, za njimi še druga z vojaškim banderom, orožje in čelade so lesketale v jutranjem solncu. Skoro nepre gledna vrsta vojakov od različnih oddelkov se je počasi vila navzgor.

Vsi so glasno molili.

Sedaj prvi dospejo na vrh. Z rzcunjenimi zastavami se je igral veter, ki vedno brije na tej višini; od solnca zagoreli vojaki, nekateri že ostareli z medaljo iz leta 48 in 59. drugi še mladi in aktivni, počasi korakajo dalje; velika žalost jim seva z obrazov. Niso za šalo nosili v rokah molkov in molili naglas rožnegavenca. Zato se niso menili za divni razgled, ki se ondi odpira očem, niti za pisano množico, ki je stala tamkaj ter jih napol radovedno, napol ganjeno ogledovala: vse je navdajala le ena misel. In to je bilo lahko spoznati iz litanij, ki so jih molili vsi:

„Da ga obvaruješ in ohraniš!“

„Da ga iz težke nadloge odrešiš!“

„Da mu v njegovi boleznih pomagaš!“ je molil eden naprej.

In „Prosimo Te, usliši nas!“ so odgovarjali vsi enoglasno, in prošnja za prošnjo je iz tisoč grl plavala proti nebu.

Sedaj stopijo v cerkev, kolikor jih je ravno moglo noter, drugi so molili z ušes. Sveto opravilo se začne; medtem so skoro brez prenehanja molili žalostni rožnivenec. Tujec, ki je slučajno tudi zašel na goro, praša nekoga, kaj pomeni ta božja služba in to romanje.

„Ali ne veste?“ mu odgovori preprosta žena. „Feldmaršal, nadvojvoda Albrecht je bolan; pravijo,

da so zdravniki obupali nad njim; zdaj ga pa njegovi vojaki ne puste umreti, zato so prišli tulegor na božjo pot k Materi božji, da mu ona izprosi ljubega zdravja.

„Kaj takega je pač samo tu pri vas mogoče,“ se zasmee napol zasmehljivo tujec; „da bi vojaki molili za svojega generala . . . pri nas se že ne zgodi kaj takega.“

„To ste pa pogani ali pa luteranci!“ se začudi zgovorna ženica. „Veste, za vsakega generala ali lajtnanta tudi mi ne molimo; dosti je takih, katerim bi prav nič ne škodilo, to se pravi, njihovim vojakom, če bi za feldmaršala morali ‚iti noter‘. Seve na njegovo mesto bi pač ne prišli —“ konča napol šaljivo ženica.

„Torej nadvojvoda Albrecht je priljubljen pri vojakih?“

„Kaj pravite, priljubljen? Oboževali bi ga najrajši, če bi to dovoljevala vojska dostojnost; takega feldmaršala pač ni na celem svetu, da bi bil tako ljubeznjiv, da bi tako skrbel za svoje vojake; in kako vse pozna: dokler bo imela Avstrija tega moža, lahko pride ves svet, ta jih bo vse posekal, kakor Radecki in princ Evgen.“

Tako je podučila tujca brihtna ženica.

Res je bilo tako. Nadvojvoda je nevarno zbolel; več ni bilo upati, da bi še kdaj okreval. Tu gredo njegovi stari vojaki in nekateri od različnih oddelkov, ki so se prostovoljno oglasili za to, na božjo pot na Vižarje, da ondi prosijo Mater krščanstva, tolažnico žalostnih in zdravje bolnikov, naj s svojo mogočno priprošnjo preprosi svojega božjega Sina, da roko, ki jo tako hudo izteza nad avstrijsko cesarsko hišo, umakne nazaj.

Globoko ganjen je poslušal feldmaršal, ko so mu pripovedovali o toliki vdanosti njegovih vojakov. Smrtnotruden je smehljaje dejal: »Če moji hrabri vojaki naskakujejo nebesa, bodo gotovo zmagali. Kakor je božja volja.«

In njegovi vojaki so zmagali. Nadvojvoda Albrecht je ozdravel. Kakšno veselje je bilo to za celo armado! Kakšno vriskanje, ko se je feldmaršal prvič zopet pokazal svojim vojakom, sicer bled in še slaboten od prestane boleznih, toda vendar prost od te in poln novega življenja!

* * *

Prišli so vroči dnevi 1866. na Laškem; najbolj vroč je bil pri Kustoci 24. junij. Ta je pokazal Italijanom in njih kralju Viktorju Emanuelu, kaj so Avstrijci. Piemontezje so dodobra potokli, priborili so slavno zmago in ime nadvojvoda Albrechta, zmagovalca pri Kustoci, se je povsod s častjo imenovalo. Prišle so še druge vojske, treba je bilo preustrojiti

armado, treba osvojiti Bosno in Hercegovino; nadvojvoda Albrecht je bil povsod zraven kot vrhovni poveljnik za cesarjem ter je ostal krepek in zdrav. Tekom naslednjih let je videl doraščati in umirati vnuke ter ostal vedno zvest veri in krščanstvu.

Bilo je leta 1887; tedaj je nadvojvoda bival v Trbižu na Koroškem. Lopa priroda mu je ugajala in menda so se mu tudi vrivali spomini na prošle dni.

Prijazno in mirno je zrl iz visoke daljne dalje na kraj svetišče Marije Višarijske; mnogo ljudstva je vrelo tje gor, celo knezoškof iz Linca, dr. Kahn, je bival nekaj časa gori, da je spovedoval in propovedoval kot navaden misijonar. Tu pravi nekega dne nadvojvoda: »Jutri gremo na sv. Višarje.«

Rečeno, storjeno. Od Trbiža do 'Angela' se je nadvojvoda peljal, ž njim sta bila tudi adjutant in zdravnik; dalje pa voz ni šel. Zato so tamkaj sedli na konje ter jezdili težavno in dolgo pot navkreber. Dve uri so lezli do vrha, a visokemu gospodu se ni poznalo, da ima že toliko let.

Medtem se je zgoraj zvedelo: »Nadvojvoda Albrecht pride, feldmaršal!« Sto in sto oči je spremeno častitljivega romarja. Povedo to škofu, ki še ni bral sv. maše, ta mu gre z vso duhovščino naproti, da ga slovesno sprejme in peljejo v cerkev. Potem knezoškof opravi sv. mašo, in ljudstvo, ki je napolnilo cerkev do zadnjega kotiča, je videlo, kako njegov vojskovodja ponižno moli kot najmanjši izmed njih; čudovito je bilo vse tiho po cerkvi, kdorkoli je bil ondi, vsak je zbrano molil z nadvojvodom vred.

Služba božja je bila končana; feldmaršal še nekoliko pomoli, potem gre iz cerkve ter se ondi prijazno pogovarja s škofom, božjepotnim duhovnikom in drugimi navzočimi. Domači duhovnik, na katerega se je feldmaršal ravnokar obrnil, je hotel pravkar povedati kaj laskavega, ko mu visoki gospod prestriže besedo: »Ali veste, kaj me je pripeljalo danes k vam?«

Vse je bilo radovedno na odgovor.

»Ravno petindvajset let je«, pravi knez-starček in postane resen, »tedaj sem bil jaz nevarno bolan. In moji vojaki so prišli sem-gor na sv. Višarje in so tu molili za-me. In — hvala Bogu in Materi božji — ozdravel sem in ostal sem zdrav do danes. Danes pa sem prišel sem-gor ter sem molil za moje hrabre vojake in za našo armado.«

Več ni rekel; in tudi drugi so molčali; besede velikega vojskovodje so povedale dosti. In kar niso mogle izraziti besede, to je našlo duška v veselem, glasnem vriskanju ljudstva, ki je isti trenutek izrazilo svoje priznanje, svojo udanost visokemu romarju; od gore do gore je odmevalo ter se lovilo po dolini, kjer je oznanjalo, da se na sv. Višarjih godi nekaj posebnega.

Še nekaj časa se je pomudil nadvojvoda po razgledih višarijskih, potem se je vrnil v dolino.

Cerkveni upravitelj zgoraj pa je natančno vpisal znameniti dogodek v kroniko Marijinega svetišča. Pristavil je dan, namreč 25 junij, da bodo še pozni časi in rodovi vedeli o lepi in znameniti petindvajsetletnici, ki se je obhajala na tako poseben način v Marijinem svetišču.

Molitev je pač še vsakemu knezu dobro pristajala; pobožnost in hrabrost sta sestri; če je treba v vojski, se je to vselej pokazalo.

Dopisi.

Iz Šmartna pri Litiji. Dne 15. septembra, v nedeljo praznika sladkega Imena Marijinega, se boče vršila v Šmartnem imenitna svečanost: posvečenje nove župne cerkve sv. Martina. Prišli bodo zopet k nam prevzvišeni, milostljivi gospod knez in škof. Meseca julija je minilo dve leti, odkar so blagoslovili vogeljni kamen in vložili ga za novo zgradbo. A že lani je sveti Martin ob svojem prazniku z nebeških višav gledal svoj novi, veličastni dom, na mestu, kjer so ga naši davni predniki izvolili svojim zavetnikom in pripročnikom. Cerkev je bila dogotovljena, o sv. Martinu blagoslovljena po preč. g. gen. vikariju, in pričela se je v nji opravljati zopet redno služba božja. Toda znotraj je bilo mnogo manjkalo. Zdaj pa je tudi znotraj že deloma dovršena: Novi, veličastni kameniti veliki altar, obhajilna miza, leca, cerkveni stoli itd., stene pa krasni novi, zlatosvetli, masivni kandelabri. Pero strokovnjaka naj bi opisalo vse te predmete; mi preprosti verniki pa le z občudovanjem gledamo lepote, kakoršnih še nismo videli; divimo se tem veličastnim umetnijam. »Dela hvalijo mojstre.«

Kdor zagleda to veliko, prekrasno hišo božjo, a dogotovljeno v tako kratki dobi, mora vsklikniti: Gospod jo je zidal, zato se niso zastoj trudili, kateri so jo zidali. Gospodova vsemogočna roka je pomagala pri delu, a tudi vedno varovala, da se ni dogodila prav nobena nesreča. Pač so tudi okrog te gradnje rogovilili duhovi teme, da bi omajali njene čvrste temelje, da bi škodoželjni zagledali razpokline na stenah in začuli podiranje nebokipečih, trdnih zvonikov, da bi tako tudi porazili njenega neutrujlivega, se vsega žrtvujočega graditelja; toda trudili so se zaman, osramočeni so izginili s površja, utihnili so. Hlapec Gospodov pa zdaj zmagoslavno gleda svojo zaročenko, novo cerkev. Rad pozablja na ves trud, na vsa razžaljenja, na britke ure in mnoge prebdene noči, ki jih je bilo prestati pri tem velikem podvzetju. Božji Gospodar mu boče plačnik na vekno, a krasna cerkev njegov trajni spomenik.

Obnovljena je lepo tudi vsem priljubljena kape-lica »Eccia homo« na Pungertu, v kateri je že nebrojno src našlo tolažbe in pomoči. Srečni smo župljani šmartinski in z velikim veseljem se torej bližamo z našimi vodniki, velečastitimi duhovnimi pastirji — presrečnemu dnevju najpomenljivejše cerkvene slovesnosti, vzvišenim obredom posvečevanja cerkve. Veselja so napolnjena srca vsem, ki ljubijo hišo Gospodovo; veselé se naši otroci, ker bodo prvi prejeli v novi cerkvi zakrament sv. birme. — Privabili bi radi vse verne Slovence, da se udeležé našega slavja, zlasti pa naše ožje rojake, katerim je farni patron ljubi sv. Martin. Ti, naš zvesti prijatelj, »Domoljub«, jim sporoči to naznanilo. Ne bodo se kesali, če pridejo čez še toliko hribov in dolin. Saj se bodo odpočili v novem božjem domu. Združili bomo slavospeve božjemu Kralju skupno z neštevilnimi nebeškimi poslanci, kateri bodo ob onem dnevju napolnili Njegovo hišo.

Še marsikateri starček in stara ženica se veselé in Boga hvalijo za milost, da so dočakali dogotovljenje nove cerkve, in radi bi še dalje živeli samo radi tega, da bi hodili v njo, češ, da je notri »skoraj tako lepo, kakor v nebesih«. Torej le priromajte k nam in prepričali se bode.

Marijina družba za dekleta je letos tudi pri nas ustanovljena. Sprejem so vršili meseca maja svečanim načinom sami prevzvišeni g. knezoškof ob priliki apostolskega delovanja v tej dekaniji. Družba uspeva dobro, ker na praznik Vel. Šmarna je bilo na novo vsprejetih po družbinem predniku, g. dekanu, 55 deklet. Sprejem mladeničev v Marijino družbo bode pa o sv. Martinu, farnem prazniku. Nebeška Mati naj bdi nad čednostnim življenjem naše mladine!

Iz Radovič pri Metliki. V nedeljo, 18. t. m. se je vršila pri nas izvanredno lepa in ganljiva slovesnost, kakoršne še nihče v naši vasi ni doživel.

Belokranjec je globoko veren. Tudi v daljni tujini, v Ameriki, se ne izneveri svojemu globokemu verskemu prepričanju. Temu dokaz je naša lična kapelica, za katero so poslali naši vrli Amerikanci izdatno svoto. Kapelica je bila do nedelje, 18. t. m. dovršena, v nedeljo popoldan pa smo prinesli v tron altarja lep kip karmelske Matere božje. Po svetoletni procesiji je kip blagoslovil mil. gosp. prošt v župni cerkvi, potem pa smo ga v lepem sprevodu zanesli v kapelico v Radoviče. Spredaj so šli praznično oblečeni dečki, potem so se pa vrstile lepo okinčane deklice in dekleta. Neposredno pred kipom je šel eden izmed gg. kapelanov in dva domača gospoda bogoslovca. Kip pa so nosili na okrašenih nosilih fantje, ob straneh pa so šla dekleta s prižganimi svečami. Za kipom pa je šla velika množica pobožnega ljudstva. Med potjo se je lepo vrstila molitev

in pobožna pesem. Dospevši v vas do kapele, smo postavili kip v altar, potem pa je imel g. kaplan Ivan Hrovat lep govor do zbranega ljudstva. Po govoru smo zapeli lavretanske litanije, in še dolgo, dolgo niso potihnile pobožne pesmi.

Sodba vseh ljudi je, da ni tako lepe kapelice daleč na okoli. Zidana je v strogo gotškem slogu. Altar je tudi popolnoma gotški. Izvršil ga je domači podobar g. Jernej Jereb. Delo samo hvali in priporoča mojstra. — Po deželi divja vihar, a naše verno ljudstvo si stavi svetišča, kot branike svoje vere. Tu se zbira v skupno molitev in se krepi zoper napade temnega brezverstva. Ako človek vidi to vnemo ljudstva za čast božjo, tedaj se mu vkljub žalostnim razmeram srce razveseli, da nehoté sam sebi reče: peklenska vrata ne bodo zmagala.

Iz Hrenovic. Dne 18. pr. m. ob 4. uri popoldne se je vršil v Hrenovicah volivni shod, katerega se je udeležilo okoli 200 volivcev. Govorili so g. državni poslanec dr. Šusteršič, kateremu so volivci na predlog preč. g. župnika Žgurja izrekli neomejeno zaupanje, nadalje g. Franc Drobnič, posestnik na Blokah, in g. Lavrenčič, kapelan v Cirknici. — Občno pozornost je vzbudil g. Franc Drobnič, ki se je predstavil volivcem kot kandidat za notranjske občine. S svojim prvim nastopom si je naenkrat pridobil srca volivcev. Ljudje so se razšli jako zadovoljni. Svoje glasove bodo oddali g. dr. Iv. Ev. Kreku in g. Franc Drobniču. Kako pomenljiv je bil hrenoviški shod, priča najbolj glasilo liberalne inteligence, ki je kar par dolgih člankov posvetilo njemu. Najbolj čudno je to, da vidijo liberalci na shodih katol. narodne stranke same ženske, njih shodi se vršijo pa vselej ob velikanski udeležbi, n. pr. zaupni shod v Št. Petru, Višnji gori itd., kjer pri največji natančnosti še par tucatov mož niso mogli naštet. Mi le pomilujemo »Slov. Narod«, da ima tako nezanesljive dopisnike, še bolj pa »Narodove« bravce, ki se dajo voditi za nos.

Kako zanesljivi so »Narodovi« dopisovavci, naj priča to-le: Pred nekaj tedni je pisal nekdo v Narod, da je hrenoviška posojilnica ljudi lovila z raznimi obljubami pri državnozbornih volitvah. Zdaj pa čujte in strmite. Volitve za državni zbor so se vršile meseca decembra lanskega leta, posojilnica pa je pričela poslovati šele 10. marca tega leta. Dober tek inteligence, ki ste zadovoljni s tako hrano. Vi pa, dragi bravci »Domoljubovi« se nikar ne begajte, če spusti »Narod ali »Rodoljub« kako puščico na vas. Bodite prepričani, da je vsaj polovica zlaganega ali pretiranega. Saj veste, kdo večinoma dopisuje v liberalne časnike. Pokažite pri prihodnjih volitvah z volivnim listkom, da ste neustrašeni možje, ki se ne zmenite za liberalna zavijanja in zabavljanja.

Iz Žužemberka. (Konec.) Naj naštejemo še druge laži v tem dopisu. Laž je, da se po mojem nauku dobi za branje naprednih časopisov odveza le v Rimu. Laž je, da smo agitirali za »Slov. katol. izobraževalno društvo« z obljubo, da bomo imeli tudi napredne časopise. Se tega je treba, da bi mi plačevali take laži, kakor so v »Rodoljubu«. Laž je, da je društvo le na štiri časopise naročeno, ko je vendar v društveni sobi poleg knjižnice nad dvajset listov na razpolago, nekateri v več izvodih.

Laž je, da sem komu ukazal iti v društveno sobo oziroma vpisati se v društvo. Laž je, da bi bil kak otrok krog 12 let star v društvu. Zlobna laž je, da sem obljubil odpustek za vstop v društvo. — Res, lep kristijan si ti, dopisnik, ki se norčuješ iz od pustkov in misliš, da bi ne bilo lepo udeležiti se odpuštkov. Grda laž je, da sem popoldansko službo božjo — križev pot in litanije opravil v četrt ure. Laž je, da je zdravnik določil uro, kedaj naj se prenese mrlič v mrtvašnico, in torej tudi laž, da bi bil jaz kaj zamudil. Prišel sem natančno ob dogovorjeni uri. Sicer pa tudi zdravnik ni moj predstojnik, da bi mi mogel ukazati uro, kedaj naj jaz koga pridem spremit v mrtvašnico.

Tako je torej v dopisu vse zlagano. Končno le še dvoje. Dopisnik v svoji brezmejni zlobi naposled očita meni prvič, da me je vedno dosti po gostilnah, in drugič me stranoma dolži grozne pregrehe, ki bi se po besedah apostola Pavla med kristijani niti imenovati ne smela.

Brezvestni dopisnik, to vnebovpijoče obrekovanje katoliškega duhovnika kaže popolno jasno, da se ti ne bojiš ne Boga, ne sodbe, da je v tebi umrla že zadnja iskrica poštenosti, četudi se imenuješ kristijana.

Res, lep kristijan si ti in lepi kristijani so vsi tvoji bratci, ki plačujejo take laži in širijo list, kakor je »Rodoljub«.

To so torej oni, zaper katere je šlo naše ljudstvo preteklo jesen tako rado v volivni boj in je tudi sijajno zmagalo, in zoper katere bo ravno tako veselo šlo v boj dne 12. septembra.

Danes še ne vem, kake »kristjane« bodo ti ljudje silili našemu ljudstvu, da bi jih volilo; toda o našem krščanskem ljudstvu sem prepričan, da bo ono tudi sedaj reklo, kakor zadnjič: kogar priporoča »Rodoljub« in »Sl. Narod« ter ljudje, zbrani okrog teh listov, tega ne volimo, ker ni krščanski mož, četudi je zapisan v krestni knjigi in se sam imenuje kristjana.

Dopisnika pa naj opomnim, da mu ne odgovarjam nič več, naj se laže, kolikor hoče, dokler se ne podpiše, kakor se jaz. Ljudje, ki se skrivajo, niso dosti vredni; pošteni ljudje hodijo očitno pri belem dnevu brez krinke. V Žužemberku. 18. avg. 1901.

Ivan Žavbi, kapelan.

Iz Bele krajine nam poroča zaveden volivec: 26. avgusta. Za našega prihodnjega deželnega poslanca usiljuje se nam od liberalne strani učitelj Ščetina, ki že dalje časa prav pridno dela zase in nagovarja ljudi, da bi ga volili. Kdor ga bližje pozna, ta si bo pač desetkrat prej premislil, kakor njega volil. Mož ima to zaslugo, da je liberalen učitelj, kakoršni so večinoma belokranjski učitelji. Gospoda Ščetino poznamo predobro. Zaupati mu ne smet nič, kar je pokazal pri lanskih volitvah. O kako se je klanjal novomeškemu gospodu proštu in priliznjeno ž njim občeval, a za hrbtom je ravno on delal najbolj proti njemu. Kako spoštuje duhovnihe, kaže to-le: Sedel je v krčmi z »inteligenco« skupaj. Naenkrat prime psa, ki je bil pod mizo, ga vzdigne in prav počteno strese, rekoč: »Tako bi jaz stresel vsacega f. . . . če bi ga mogel.« Pripomniti pa moramo, da je govoril te besede nemško, kakor se rad baha z nemščino, ne ve se pa, ali morda zato, ker se je bal, da bi ga pes ugriznil, ako bi razumel njegove »lepe« besede, ali pa zato, da pokaže »inteligenci«, da bode pošteno vlekel z nemškutarji, če bo izvoljen, kakor vsi liberalni poslanci. Kako bi skrbel Ščetina za kmeta, nam spričuje tudi to-le: Lani je naredil trtnici ograjo iz hrastov, katere je dobil za lovskega psa. In to ograjo je računil: č manj kakor 1200 kron, kakor se sliši. Ti kmet pa plačuj! Sploh ne moremo razumeti, kako se more ponujati kmetom za poslanca mož, ki kmetu ni še nikdar nič koristil. Pripomniti še moramo, da ga tudi črnomaljska »inteligenca« nič ne mara, kateri se pa vedno usiljuje, in da mnogi ne morejo prenašati njegove predrznosti in usiljivosti. Ko bi bil zdravnik Pavlin še živ in bi slišal, da se poteguje za poslanstvo, in da bo volitev ravno 12. septembra, tedaj bi gotovo vprašal: »Ali ima kdo pratiko?« In ko bi zapazil, da bo isti dan mlaj, tedaj bi gotovo rekel: »No, vsaj sem si mislil!« Mi Belokranjci pa bomo rekli 12. septembra: Liberalcev ne maramo najmanj pa še Vas, ki ste ob enem tudi agent banke »Slavije«, o kateri je sploh znano, kako skrbi za kmeta. Mi bomo volili deželnim poslancem svojega državnega poslanca g. Viljema Pfeiferja, ki je izkušen mož in se neprenehoma trudi za svoje volivce.

Liberalce poznamo, zato gremo v boj za katoliško-narodno stranko! S Čateža pod Zaplacom se nam poroča: Našim političnim nasprotnikom liberalcem trda prede zaradi volitev. Mi jih prav nič ne pomilujemo; sami so si krivi! Zakaj pa nič ne store za kmeta! In ne samo to, še naše vrle katoliške poslance ovirajo, da ne morejo spolniti svojih obljub, izvršiti srčnih svojih želja in blagih namenov v prid svojih kmetov.

ljivcev! Pa kako se bode liberalni poslanec za naše kmečke koristi potegnil, ko še za svoje liberalne volivce ničesar ne store!

V nepopisni stiski so bili letos ljubljanski hišni posestniki zaradi potresnega posojila. Komu bi se ne bi bili reve smilili! A kdo se je za stiskane v državnem zboru potegnil, kdo je prosil pri vladi za nje? Menda njihov liberalni poslanec dr. Tavčar? Kaj še! To je storil katoliški poslanec dr. Šusteršič, ki ima za reveža, tudi liberalnega, srce! In to je storil kljub temu, da so ga baš Ljubljanci črtili in grdili in ga še danes ne morejo nekateri slepci živega videti!

Ako se liberalni poslanci tako slabo potegujejo za svoje mestne liberalne volivce, kaj bi storili potem še le za katoliške kmete, katere v dnu svojega gosposkega srca sovražijo! Seveda sedaj pred volitvami se kmetu dobrikajo in laskajo. Sedaj nagovarjajo kmeta: gospod N. (kmet), potem pa, ko pridejo v deželni zbor, kedar se gre za kmečke koristi, tedaj pa kmeta ne poznajo, tedaj v neizmerni svoji gosposki ošabnosti vas, uboge kmečke trpine, pitajo s psovkami: »kmetavz«, »kaj bo ta nerazodna kmetavzarska masa«!

Ne, ne, liberalec ni bil, ne bode in ne more biti nikdar kmečki prijatelj! Zato pa tudi nikdar naš poslanec — ne bo!

Še nekaj! Liberalna oblast se v nekaterih krajih za silo še vzdržuje le z denarjem in lažmi. Liberalni osrednji volivni odbor iz Ljubljane pošilja svojim agitatorjem ogromne svote denarja, pa tistega nečednega lista „Grdoljuba“ (t. j. „Rodoljub“). Tudi tu pri nas na Čatežu smo slišali pri zadnjih volitvah o nekih kronicah, ki so jih bili poslali v svoje namene. Bilo jih je, kakor iz najboljšega vira vemo, precejšen kupček, pa niso dosti pomagale. letos bodo pa še manj. Zato si jih liberalna gospoda, če jih še niste poslali, prihranite doma za mestne reveže. Tukaj je ljudstvo sprevidelo, kje so njegovi nesebični, pravi prijatelji, katerim sme zaupati — in svojega prepričanja za sto kron ne proda! Mi gremo v boj za katoliško narodno stranko.

Iz okraja Trebanjskega. Vnebovpjoča krivica liberalnega volivnega reda je, da imajo vsi kmetje cele Kranjske le 16 poslancev, grajščaki in mesta pa 20. Ali tako so napravili liberalci, ki se kmečkih zastopnikov v zboru boje. Katoliška stranka hoče imeti več kmečkih poslancev, kakor jim tudi po pravici gre.

Ako torej kmet Bukovec želi kaj pomagati kmetom, moral bi se ponuditi za poslanca kmečki katoliški stranki. On pa tega ni storil. On je liberalec, pristaš liberalne gosposke stranke,

— že ve zakaj — tiste stranke, katera ne mara, da bi kmetje imeli večino v dež. zboru, ker kmetu ničesar ne privošči, kakor vedno večje davke in naklade. Da so tukaj prevzetna liberalna gospoda postavili kmeta za kandidata, to je le vam kmetom pesek v oči! Saj dobro vedo Tavčar in njegova garda, da bodo s kmetom Bukovcem delali, kakor bodo hoteli.

Močne kmečke stranke treba kakor v deželnem tako v državnem zboru; potem se bodo postave sklepale zatiranemu in preziranemu kmetu v korist. Toravno želi, za to je tudi katoliška stranka, ki je in bode vsikdar prava ljudska stranka. (Med katoliškimi poslanci ne najdete izdajalcev narodovih.) Za to se hočejo potegovati tudi možje, katere Vam priporoča katoliško-narodna stranka, in ti so: Franc Košak, dr. Viljem Schweitzer, dr. Ignacij Žitnik.

Volite jih dné 12. septembra jednoglasno! To so Vam možje, ki imajo za Vaše reve srce in hočejo kmetškemu stanu priboriti več pravic. Naprej možje za pravično in Vašo stvar. Plačanih šuntarjev ne poslušajte. Kako možeto ste se držali pri zadnjih državnoborskih volitvah! Vsa čast Vam! Sijajno je zmagala katoliška stranka, ki je vedno zvesta ostala in bode našemu geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Naprej zastava Slave!

Pozdravljam vse poštene slovenske kmečke volivce, Vaš

P ó z n a t e g a . .

Iz slavinske okolice. Predragi »Domoljuba! Tudi pri nas ni vse tako, kakor bi moralo biti. Ker ljudstvo drugače noče brati umazanih cunj »Rodoljuba«, so tukajšnji liberalci postali že tako radodarni, da je v zadnjem času skoro vsaka vas obogatela z najmanj kakimi 10 listi tega »Lažnivega klukca« — zastonj. Toda ljudje so bolj premeteni, kakor liberalci mislijo. Ko dobijo »Rodoljuba«, kurijo ž njim — peč. — Nekateri seveda, pa teh je majhno število — pa s slastjo prebirajo in srkajo strup iz tega lažnivega lista. Rojaki, kam ste vendar zašli, da se daste voditi od teh ljudi, ko ste sami bolj pametni kakor oni; kako more prebirati »Rodoljuba«, ki prinaša dan za dnevom v svojih umazanih predalih nesramne laži, obrekuje katoliške duhovnike, napada in blati vero in vas s svojo prilizjeno hinavščino vodi za nos.

Pivški.

Slovenski novičar.

Vsi kot en mož k volitvi! Tako se naj glasi odslej vsak dan, kadarkoli prijatelj sreča prijatelja. Vsik volitvi in slavna zmaga mora biti naša! Pokažimo sedaj pred svetom čast naše dežele, žrtvujmo nekaj trenutkov, saj potem

bo z volitvami pet let mir. Prav radi so nekateri izgovarjajo: „Tudi brez mene se bode opravilo“. To ni res, to je strahopeten odgovor! Dolžnost vsakega moža je, na dan volitve pokazati svoje prepričanje, vsak mora na volišče, ker se večkrat zgodi, da odloči samo en glas. Odlični možje se ne boje pokazati svojega katoliškega prepričanja. Spominjamo Vas tu na našega avstrijskega prestolonaslednika nadvojvoda Frana Ferdinanda. Ušimo se od njega, sledimo njegovemu vzgledu, ki se ni bal pokazati javno svojega katoliškega prepričanja in se je kot pokrovitelj vstopil na čelo prizadevanja tako odličnega katoliškega šolskega društva, ki dela proti liberalnim namenom in za versko vzgojo katoliških otrok. Njegov plemeniti vzgled naj nas bodriv borbiza katoliško resnico!

Gnjila jajca in liberalci. Dr. Tavčar je na nekem shodu strašno ropotal proti dr. Šusteršiču, ker je dr. Šusteršič izjavil, da bodo katoliško narodni poslanci najodločneje z vsemi dovoljenimi sredstvi v deželnem zboru skušali preprečiti vse liberalne nakane proti kmetijskim koristim in da raje deželnega zbora ne bo, kakor pa bi katoliško-narodni poslanci pripustili liberalcem, da bi se kaj sklenilo proti kmetu. Razume se, da je ta poštena izjava dr. Šusteršičeva strašno razburila dr. Tavčarja. Da bi se kdo najodločneje potegoval za kmeta, to težko prenese liberalen želodec in naj je tudi tako velik, kakor Tavčarjev. Dr. Tavčar je zato zapretil našim poslancem z ljubljanskimi barabimi, češ, da jih utegnejo te barabe napasti z gnjilimi jajci. Torej — ako naši poslanci pravijo, da bodo od deželnega zbora zahtevali najodločnejše delo za kmeta, kakor imajo začrtano v sklepih drugega katoliškega shoda, tedaj pride dr. Tavčar in grozi z gnjilimi jajci! Kmetje, ali uvidite, kaki Vaši »prijatelji« so liberalci? Za kmetijske zahteve imajo gnjila jajca! Toda 12. september je Vaš dan, vrli slovenski kmetje! Ne volite tedaj nobenega liberalca in liberalci zgube pogum. Sveta Vaša dolžnost je voliti samo katoliško-narodne poslance, katere Vam priporočamo na prvih straneh »Domoljuba«. Tako boste imeli zastopnike, ki bodo šli brez strahu v boj za Vaše koristi. To bo najboljši odgovor Tavčarjevi grožnji z gnjilimi jajci! Naš klic naj bo: Liberalna stranka, ki dela s preperelo slamo in gnjilimi jajci,

ni za nič, taka stranka smrdi, tako stranko vržimo tja, kamor spada, na gnoj! Bog živi pa katoliško-narodno stranko, ki nima samo obljub, da bo kmetu pomagala, ampak je z mnogimi svojimi dejanji to tudi dokazala!

Proti sv. zakramentom v poslednji uri. Po vsem svetu so liberalci brezbožni, a tako brezbožnih se težko dobi, kakor so liberalci na Kranjskem. Ti liberalci imajo čudno lastnost, da se pri vsaki volitvi hlinijo za pobožne. Volitve so za liberalce, kakor potres. Ko je bil v Ljubljani potres, so vsi liberalci na glas molili, ko se je pa zemlja zopet pomirila, so pa zopet kleti pričeli. Tudi dr. Tavčar pravi, da je kristjan, ko je bil pa lani v Trebnjem, je ves čas v gostilni sedel, k maši pa ni šel. Toda letos so imeli liberalci nesrečo. Ušlo jim je par besed, ki kažejo, kakšne so liberalne lumparije v resnici. Izdali so v »Narodu« in »Rodoljubu« nek oklic, v katerem pravijo, da se hočejo ravnati po tistem svobodnjaku, ki je s križem v roki umiral brez rimske pomoči. Kdo je umiral tako? Tako je umiral velik sovražnik katoliške cerkve in sv. očeta, bogotajec Krispi, Ta ni hotel na zadnjo uro duhovnika in ko je umiral, mu je hči s silo potisnila križ v roke. Tako žele liberalci, da bi umiralo pošteno slovensko ljudstvo. Kaj pa je rimska pomoč ob zadnji uri? To je duhovnik, to so sveti poslednji zakramenti! Brez te rimske pomoči hočejo, pravi oklic liberalne stranke, umirati liberalci. Pošteni možje! Izpodite take ljudi, ki to uče, od svojega praga!

Duhovniška nadvlada. Liberalni osli strašno rigajo, da imajo duhovni nadvlado. Vprašamo: Ali imajo duhovni nadvlado pri deželni vladi v Ljubljani, ali imajo nadvlado pri okrajnem glavarstvu, ali na Dunaju pri ministerstvih? Nikjer! Tudi mej našimi kandidati sta dva duhovnika, toda moža, ki se noč in dan žrtvujeta za ljudstvo. Vseh drugih 14 naših kandidatov je posvetnega stanu. Liberalci se le lažejo o duhovniški nadvladi, ker duhovniki v mnogih stvareh pomagajo in dajejo dobre svete, kako naj se ubrani sovražnikov. To pa liberalcem ne diši. Zato hujskajo na duhovnike. Toda naše ljudstvo ve, da Kristus ni rekel, naj se duhovnikov ne posluša. Učil je, naj se njegovih naslednikov ne zaničuje. Kaj pa delajo liberalni časopisi? Lažejo se o duhovniški nadvladi, samo da potem morejo zaničljive opazke napravljati o duhovnikih. Liberalne lumparije so brez konca.

Slovenski očetje, zapodite liberalce. Predno so liberalci prišli na dan s svojimi kandidati, imeli so v Ljubljani nek sestanek, na katerega so prišli skoro sami taki ljudje, ki kmeta samo takrat poznajo, kadar ga potrebujejo, namreč

— pri volitvah. Na tem shodu so liberalci postavili načrt, po katerem nameravajo delovati, ako zmagajo. Med drugim so v svoj program tudi sprejeli, da hočejo »od verske cerkvene uprave popolno nezavisno narodno šolo.« Vsak liberalec, ako bode izvoljen, bode moral delovati po tem. Torej — liberalci hočejo, ako bi prišli do moči, da se cerkev loči od šole, oni hočejo, da bi cerkev ne imela pri odgoji otrok nobene besede in bi bili otroci popolnoma prepuščeni liberalnim učiteljem. Na Laškem in Francoskem imajo take šole, a kaj se kaže? Anarhisti, ne pa poštenjaki prihajajo iz takih šol in celó mnogi liberalni očetje dajo svoje otroke raje v katoliške redovne šole, nego bi jih pa izročali tistim šolam, v katerih se naučé samo zaničevati božje za povedi. Liberalci so torej pred volitvami že sami povedali, da hočejo šole, ki bodo od cerkve popolnoma odtrgane, in na raznih shodih še hinavsko kličejo: »Povejte nam, kdaj smo bili proti veri.« Ako bi v deželnem zboru liberalci dobili veliko moč, in bi morda še nekateri kmetje bili tako zaslepljeni, da bi volili liberalnega poslanca, tedaj bi liberalci hitro pokazali svoje prave kremplje in pričeli bi izvrševati to, kar so naškodo ljudstva izvršili liberalci drugod. Zato pa, slovenski očetje, ki ljubite svoje otroke, zapodite liberalce! Ako cerkev ne bo imela nobenega upliva na šolo, kaka šola bo to, kdo bo vaše otroke prav učil? Volite katoliško-narodne poslance, ki bodo zvesto stali na starem, edino pravem slovenskem geslu: »Vsa za vero, dom, cesarja!«

Pokažite liberalnim spletkarjem vrata! Liberalne spletke se obračajo posebno proti dr. Janko Brejcu in dr. Viljem Schweitzerju, češ, da nista kmeta. Ako pogledate imena katoliško-narodnih kandidatov, vidite, da je lepa vrsta teh mož vzeta iz Vaše srede, in so, kakor smo že zadnjič omenili, izšli iz trpečega ljudstva, torej dobro poznajo, kje ljudstvo čevelj žuli. Poleg posestnikov pa mora biti med poslanci nekaj mož, ki natanko postavijo poznajo in so učeni na to. In dr. Šusteršič, dr. Breje in dr. Schweitzer zato kandidirajo, da bodo s svojim velikim znanjem šli ostalim našim poslancem naroko, kadar bode treba braniti koristi kmeta. Boljšega zastopstva si naši kmetje ne morejo želeli, kakor ga bodo dobili, ako volijo vse možne, katere priporoča katoliško-narodna stranka. Dr. Šusteršič se že dolgo vrstolet

peča s kmetijskim vprašanjem in je ob vsaki priliki jasno pokazal, da je na strani kmeta; dr. Schweitzer urejuje »Narodnega Gospodarja« in je že zelo veliko kmetu koristnega napisal; dr. Breje je k mečkemu rodu, odličen in značajan mož, ki se nobenega liberalnega takozvanega »učenjaka« ne ustraši in ki bo v deželnem zboru na korist svojih volivcev porabljal svoje veliko znanje. Zato zavedni slovenski kmetje, pokažite liberalnim spletkarjem vrata! Vsi v boj za katoliško-narodne kandidate!

Ali so za kaj tacega zmožni liberalci? Ravno kar je priobčila kongregacija »belih očetov« svoje letno poročilo. Njihovih misijonskih postaj je sedaj 65, v katerih se nahaja 261 misijonarjev, 140 sester in okoli 1000 katehistov. Število izpreobrnjenecv znaša 60 000, katehumenov pa je 161.000. V njihovih 141 šolah dobiva pouka 9500 učencev in učenk; bolnikov pa niso v pretečenem letu oskrbovali nič manj kakor 342.000. Iz tega poročila je razvidno, s kako velikim vspehom delujejo »beli očetje« med nesrečnimi črnici.

Dr. Tavčarjeva domišljavost — Dr. Tavčar si domišlja, da je na Kranjskem nekaj paša. Na svojih shodih povdarja, da se brez njega nič ne stori, in kakor bi bile vse podpore odvisne samo od njega. Ko dr. Tavčar tako govori, je menda pozabil, da stojimo pred novimi volitvami in da je ljudstvo njegovega »paševanja« sito. Ljudstvo zahteva svojih pravic in si ne pusti, da bi mu kdo te pravice prikrajševal. Korist našega ljudstva je, da voli samo take poslance, katerih dr. Tavčar ne priporoča, potem bo konec protiljudskega liberalnega paševanja. — Dr. Tavčar je tudi pozabil, da imajo med kranjskimi državnimi poslanci naši poslanci večino, in da so vspehi in delo za ljudstvo vedno na naši strani, na liberalni strani pa imajo samo pred volitvami obljube in grožnje. Toda eno povemo dr. Tavčarju: Naše ljudstvo je premagalo še oblastnejše turške paše, pa bo premagalo tudi liberalnega paša. V ta namen pa vsi zavedni volivci dne 12. septembra nakrov za katoliško-narodne kandidate! Ako zmagajo katoliško-narodni kandidati, tedaj bo konec dr. Tavčarjevega paševanja in zmaga boljudska.

Zupančič in Bukovec nista naša kandidata. — Iz Trebnjega: Liberalci so že na delu za liberalne kandidate. Nekaj nesrečnih zapeljancev imajo že na svoji strani, večina pa stoji trdno kot skala in o liberalcih Bukovcu in Zupančiču ničesar noče slišati.

Slišati bi bilo treba liberalce, kako po gostilnah, kadar so sami, med seboj udrihajo po vrlih možeh, ki liberalcev ne marajo, kako jih zaničujejo in preklinjajo. Posebno se odlikujejo Petrovčič, Tomic in ledrarček Zupančič in razni pisarji in uradni sluge, liberalni krčmarji jim pa pomagajo. — Trebanjski možje, ali niso ti ljudje pri Vas obogateli, ali niso prazni priromali v Trebnje? In za plačilo Vas zaničujejo. Vas zaničujejo, Vaše denarce imajo pa radi. Kaj pa, če bi jim Vi odgovorili: Ker nas ne marate, Vam pa še denarcev ne bomo nosili, naj Vas liberalci redé. Soli in usnja in druge potrebščine bomo že drugod dobili. Sramota bi bila za trebanjsko faro, ko bi se tukaj dobili kmetje, ki bi izdali svoj kmečki stan liberalcem v roke. In to bi storili, ko bi volili liberalna kandidata Zupančiča in Bukovca. Prvi je takorekoč hlapec rakovniškega gospoda, drugi pa je zapeljan po raznih liberalcih, ki hodijo k njemu v gostilno. Ta dva kandidata sta torej priporočena le od tistih, ki kmetu gotovo nič dobrega ne želé, še manj pa storé. Priporočajo oba notarja, in pa neki ljubljanski agent neke nemške zavarovalnice. Pa zakaj? Ker se ta agent boji, da ne bi dežela napravila svoje zavarovalnice, ki bi bila v veliko korist deželi. Zdaj gre nad 200.000 K denarja iz dežele tujcem v žep. Možje, če torej volite Zupančiča iz Rakovnika in Bukovca z Mrzle luže, ne volite dveh kmetov, ampak dva kimavca, ki bota kimala, kakor bodo liberalci ukazovali na Vašo škodo. Zato se ne dajte preslepiti in volite možje, ki Vam jih priporoča »Domoljub«.

Dr. Krek med volivci. Iz Planine se nam poroča: Kandidat katoliško-narodne stranke dr. Krek je v nedeljo dne 25. avgusta v Planini imel v cerkvi duhovno opravilo in potem volivni shod v prostorih g. Jakoba Zihrla. Shod je bil prav dobro obiskan. Gospod kandidat je rekel, da kot snubač za mandat nastopa le vsled želje in prošnje osrednjega volivnega odbora in zaupnih mož. Ideje njegovega delovanja so obče znane, te bo branil in zastopal vse-skozi: ideje resnice in pravice. Da bo mogel deželni zbor koristno delovati, je treba mogočnega kluba, ki bo samostojno, od vlade nezavisno, svest si odgovornosti, vodil deželno gospodarstvo. Sedanji deželni zbor ima pristojbene peroti, vajeti imajo Nemci ali pravzaprav vlada. Da se delavski stanovi rešijo propadanja, treba, da se združujejo in upirajo kapitalizmu. Največja bedarija je očitanje, da zahteva on osemurno delo kmečkih delavcev. Nikdar ni on tega trdil, to laž si je izmislil sovražnik, da biga pri kmetih počrnil. Kmet dela na planem in mora porabiti ugodno vreme, kadar je, ter delati tuintam od zore do večera in celo v noč.

Rudniški in tovarniški delavec sta v drugačnih razmerah, delo je vsak dan enako in od vremena nezavisno. — Verske točke se noče dotakniti, v to so poklicani drugi. Edino prava in pametna stranka je katoliško-narodna. Te se hoče držati in vse svoje moči zastaviti v blagor in napredek kmetkega stanu. Na poziv gospoda župnika, ki je predsedoval, se je s o g l a s n o sklenilo, oddati glasove za kandidata ki ju je postavila kat.-narodna stranka. — Gospod kandidat se je po shodu takoj odpeljal v Studeno in od ondot v Šmihel, kjer je imel na obeh krajih pogovore z volivci.

Prihodnja številka „Domoljuba“ ne bo izšla, kakor bi redno iziti morala, v četrtek 19. septembra ampak dotiskana bo že v soboto 14. in razposlala se bo v ponedeljek 16. septembra, zato da cenjenim naročnikom čim prej mogoče sporočimo izid volitve v kmečkih občinah.

Naš kandidat na Belokranjskem je gosp. Viljem Pfeifer, državni poslanec in posestnik. Viljem Pfeifer se je potegoval za kmečke koristi že pred desetletji in je tudi sedaj eden tistih poslancev, ki imajo vedno besedo na pravem mestu za svoje volivce. Neutrudno je on deloval v drž. in deželnem zboru in se vedno potegoval za vinarstvo in za druge naše zahteve. On je naš poslanec v državnem zboru. Kar bo za nas storjenega, bo dosegel on s svojimi dolgoletnimi zvezami — in tega izkušenega delavnega moža naj bi mi ne volili na ljubi Šetini!

Naša kandidata Franc Drobnič in dr. Krek sta priredila že mnogo shodov po Notranjskem. Dr. Krek je mož, da bi si Notranjci ne mogli želeti boljšega poslanca s tolikim znanjem in skrbjo za ljudstvo, Drobnič je pa mož iz srede ljudstva. — Drug družega bodeta spopolnjevala Krek in Drobnič. Kreka že ljudstvo dobro pozna kot velikega svojega prijatelja, pa tudi posestnik Drobnič se že pri nastopu s svojo prikupno zunajnostjo vsem prikupi.

Božič je prišel prezgodaj. Z Vipavskega se nam piše: Pri lanski državnozborni volitvi so notranjski kmetje podraškemu Božiču pokazali, da mu ne z a u p a j o. Sedaj se Božič zopet vsiljuje, ampak mi vemo, da je hodil roko v roki s tistim Tavčarjem, ki je obrekoval vipavska vina. Zato pa pravimo: V mesecu septembru je za Božiča prezgodaj. Božič je po zimi! Zato pa 12. septembra Božiča volili ne bomo!

Iz kamniškega okraja. Kolovškega graščaka, Feliksa Stareta, menda kandidirajo liberalci nasproti našemu Mejaču. Ta pa, ta! No, če boljšega niso mogli dobiti, naj bi bili vsaj še tega v miru pustili! Ta človek ubogim ljudem ne pusti niti borovnic brati po svojem gozdu. Uboge Palovčane pa, svoje

šosedu, izpodriva enega za drugim in kupuje njih posestva, da si more razširjati svoje kraljestvo. Takega voliti bi se reklo toliko, kakor če bi ovce volka volile!

Shodi. Po mnogih krajih naše lepe Kranjske so se vršili dobro obiskani shodi katoliško-narodne stranke. Govorniki so pojasnjevali domače razmere in kazali volivcem, s kako neumnimi lažmi jih skušajo begati liberalci. Ljudstvo povsod vedno bolj spoznava, kako grdo hočejo ljudstvo zlažmi oslepariti liberalci. Na vseh shodih so volivci izrekli se, da se bodo držali pri volitvi hrabro, da bode zopet sijajna naša zmaga.

Zadoščenje g. Uršiču. Znani so ostudni „Narodovi napadi na g. Uršiča glede nekih povodenjskih zadev. G. Uršič je tožil g. Kavčiča iz Št. Vida. V četrtek. 29. avgusta bila je povodenjska zadeva Uršičeva proti g. Kavčiču iz Št. Vida pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Potrjena je bila razsodba prvega sodišča, vsled katere plača g. Kavčič kazni 60 kron ter mora plačati vse velike pravdne stroške. To je krepak odgovor „Narodu“ in Božiču ter zadoščenje Uršiču za žalitve. Vse zvižgaje dr. Tavčarja, ki je zastopal g. Kavčiča, niso nič pomagale. Na strani g. Uršiča, katerega je zastopal gospod dr. Brejc, bila je resnica in pravica! „Narodovi“ zabavljači dobili so odgovor, kakeršnega zaslužijo.

Višnikar proti Jakliču. Iz ribniško-kočevskega okraja se nam piše: Katoliško narodna stranka ima v ribniško-kočevskem okraju dva huda duha: Primoža Pakiža in Franca Jakliča. C. kr. uradnik Višnikar ruje v ribniško-kočevskem okraju posebno proti g. Francu Jakliču, posestniku in učitelju v Dobropoljah Podgorica št. 6, katerega naša stranka priporoča. To pa je najboljšje spričevalo za Jakliča. Višnikar je bil doslej vedno v zvezi z liberalnimi graščaki, ki kmetom, kateri imajo večino v deželi, ne privoščijo, da bi se pomnožilo število kmečkih poslancev. Višnikar posebno rad mnogo govori o stvareh, ki niso njegove zasluge. Tako se je n. pr. že ranjki naš poslanec Klun ognjevitito z vsem svojim uplivom v drž. zboru potegoval, da se za dolenjske krošnjarje, ki so pošteni, napravi izjema v obrtnem redu. Katol. poslanci so delovali na to, da se naše domače krošnjarstvo v postavi razloči od židovskega krošnjarstva, ki tudi našemu domačemu poštenemu krošnjarstvu škoduje. Višnikar je vzel Klunov govor in se sedaj s Klunovim govorom baha. Svojega ne zna Višnikar nič pokazati, vse njegovo delovanje je v tem, da piše v protikatoliški »Slovenski Narod«, ki je svetega očeta opsoval za »izvrž človeštva«. Ali morete takemu človeku, ki je v zvezi z graščaki in liberalno mestno gospodo, zaupati svoje poslanstvo? Naš Jaklič je ves

drug mož. Jaklič je že mnogo prestal za kmečke pravice. On dela za kmeta, in je tudi posestnik. On je tudi katoliški učitelj, ki dela na to, da se šola ne loči od cerkve, da križ ostane v šoli in da se otroci pošteno vzgojé. Mnogi liberalni učitelji ga zaradi te njegove poštenosti grdo napadajo. — Jaklič je skozi in skozi katoliški mož, Višnikar pa skozi in skozi liberalen, ki se tudi vlade silno boji; Jaklič pa gre nevstrašeno v boj, kadar se gre za kmečke pravice. Vsi kmetje ribniško-kočevskega okraja, volite poleg Primoža Pakiža Franca Jakliča, učitelja in posestnika v Dobropoljah, Podgorica št. 6!

Učitelj, kakoršen mora biti, je gosp. Jaklič, naš kandidat za ribniško-velikolaški okraj. On je kmečki sin, doma v okraju samem, v Dobropoljah, kjer tudi slušbuje; pa je pokazal svojo ljubezen in skrb za kmeta, kakor malokdo. Ustanovil je posojilnico in kmetijsko društvo v Dobropoljah, katero tudi sam spretno vodi in kateremu ves svoj prosti čas daruje. Jaklič ima prestati mnogo zaničevanja od svojih tovarišev, učiteljev, ki so večinoma strastni liberalci, pa za vse to se on ne meni, ampak hodi neustrašeno svojo pravo pot! Če bi on svoje lepe zmožnosti liberalcem posvetil, bi ga v nebesa povzdigovali, sedaj mu pa nagajajo, kar le morejo. — Volivci, skažite mu Vi zaupanje, pokažite, da znate ceniti svoje prijatelje! Tam doli ste sicer modri možje in se vrlo držite, a nevarnost je za to, ker z Vami volijo Kočevarji, ki navadno večinoma potegnejo z liberalci. Zato možje, pojdite volit vsi do zadnjega in nobeden naj ne krha edinstvi. Voliti našega Pakiža pa liberalca Višnikarja, bi se reklo, da niste ne krop ne voda. Te sramote pa vendar nikar, Ribničani, ki ste znani, da ste možaki poštenjaki! Torej oddajte svoje glasove kakor za Pakiža, tako za Jakliča!

Kdo guli ljudstvo? Dr. Tavčar in njegov »Rodoljub« slikata katol. narodno stranko kot največjo izkoriščevalko našega ljudstva. Seve jima tega noben razsoden človek ne verjame. Ali so guljenje ljudstva mnogobrojne ustave, katero so katol. duhovniki naložili na korist našega ljudstva, ali se guli ljudstvo z »Alojzijeviščem«, v katerem dobi zavetišča, stanovanje in hrano mnogo dijakov, ali z »Marijanščem«, ki preskrbuje na stroške katoliško-narodne stranke veliko število otrok, katerim so umrli roditelji; ali se guli ljudstvo z drugimi dobrodelnimi zavodi, v katerih se kaže delo in požrtvovalnost naših mož. Kdo pa je pričel na Kranjskem ljudstvo reševati iz rok ljudskih pijavk. Bil je to duhovnik! Prvo hranilnico na Kranjskem je ustanovil v Šmartinem pri Tuhinju župnik Fr. Mihael Paglovec († 1759).

S to hranilnico in posojilnico je osrečil celo okolico. Koliko je slovenska duhovščina zlasti v zadnjih letih tudi v tem pogledu storila v blagor slovenskega ljudstva! Komu podtikati »guljenje« ljudstva, ima dr. Tavčar najmanj pravice, ker je njegov »Narod« strahovito rohnel, ko je naše delavsko tajništvo brezplačno pričelo delati razne prošnje.

Arkota ne maramo. Planina 2. sept. Liberalci si veliko prizadevajo, da bi našim volivcem glave zmešali in jih na liberalno stran obrnili. Če ima kdo v Logatcu kaj opraviti, ga bo eden ali drugi v roke vzel in obdelaval, da naj voli Arkota, ki je naš in nam bo lažje kaj dosegel, kakor ljubljanski doktor sv. pisma ali bloški Drobnič. Toda Planinci nismo omahljivci. Kjer smo bili pri prejšnjih volitvah, tam bomo tudi pri sedanjih, 12. sept. To bi bili pravi možje, če bi bili vsak dan drugih misli. Mi nimamo nič zoper g. Arkota, toda naš ni in ga volili ne bomo. Dokler se bo z liberalci bratil, ne bo dobil naših glasov. — Kako prijazni in dobrotljivi so liberalci, se iz tega vidi, ker Planinci, ki je najlepši trg na Notranjskem, še vodovoda ne privoščijo. Pa ga bomo tudi brez vas dosegli, tako gotovo, kakor je po sredi četrtek. Bote že videli!

Iz ribniškega okraja. Nesramno laž so si izmislili nekateri liberalni agitatorji. Skušajo volivce begati z lažljivo trditvijo, da je g. Primož Pakiž nasprotnik Jakličeve kandidature. Res je seveda ravno nasprotno: da je in bode g. Pakiž, kot je pri značajnem našem somišljeniku samo po sebi umevno, zastavil ves svoj vpliv za katoliško-narodnega kandidata g. Jakliča proti liberalcu Višnikarju. Kdor kaj drugega trdi, je uljudno vabljen, priti k g. Primožu Pakižu v Zamostech. št. 5, da mu vrže osobno naslov nesramnega liberalnega lažnika in obrekovaca v zobe. Zares nečuvono je, da se po liberalcih — ki mu v eni sapi v »Narodu« izrekajo svoje »spoštovanje« — tako uzornemu kat. narodnemu možu, kot je g. Pakiž, ki že 30 let nosi kat. narodno zastavo, podtika podlo neznačajnost in perfidnost, kakoršne je zmožen le kak hina vsk liberalc, nikdar pa naš mož! Sedaj tudi prijatelji g. Pakiža vedó, koliko je liberalno »spoštovanje« vredno. Fej!

Liberalne kandidature v kmečkih občinah. Liberalci so torej vendar prilezli na dan s svojimi kandidaturami v kmečkih občinah. Tisti ljudje, ki upijejo »kmet kmeta«, kandidujejo proti kmetu Andreju Mejaču graščaka Feliksa Stareta, proti kmetu Dularju graščaka Ivana Globočnika, v okrajih Kočevje-Ribnica-Velike Lašče c. k. uradnika Višnikarja, v kranjsko-škofljskem okraju prihajajo

na dan proti sinu kmetске hiše dr. Brejcu s kandidaturo barona Lazarinija, v okrajih Črnomelj-Metlika kandidujejo liberalnega učitelja Franca Šetino, v okraju Trebnje-Višnja gora Žužemberg Mokronog-Litija-Radeče grof Barbotovega Zupančiča in nekoga Janeza Bukovca, ki se je zavezal, da bode podpiral liberalce in s tem protiljudsko rovanje. V okrajih Radovljica-Kranjska gora kandidujejo proti Pogačniku, kateremu nihče ne more očitati, da ne dela za kmeta — Ivana Čopa, na Vipavskem gospoda Božiča, ki je vedno v Tavčarjevi družbi in ne obsoja zveze liberalcev z nemškimi grajščaki, ki skrbe v tej zvezi za to, da 89 veleposestnikov voli deset poslancev, vse kmeško ljudstvo na Kranjskem pa samo 16. Dalje kandidirajo liberalci na ostalem Notranjskem predsednika liberalnega političnega društva Fr. Arkota in Mat. Ambrožiča. Ne volite nobenega teh mož, katere liberalci priporočajo. Kdor je z liberalci, ta je proti Vam! Te liberalne kandidature pričajo, kako ozko so zvezani liberalci proti koristim kmetškega stanu z liberalnimi grajščaki. Liberalci sedaj v svojih listih grdo psujejo naše kandidate, ki so vzeti iz kmetijskega stanu. Zavedni volivci naj psovke, ki jih mečejo sedaj liberalci na poštene naše može iz kmetškega stanu, poplačajo dne 12. septembra z glasovnicami, na katerih naj bodo zapisana samo imena katoliško-narodnih kandidatov.

Na planinsko goro! V praznik presv. Imena Marijinega, dne 15. septemb. bo veliki romarski shod na tej slavni božji poti, ki leži v sredini Notranjske in je tudi zato imenitna, ker je bila že leta 1740. sedež Marijine družbe. To priča stara slika »Marije Pomočnice kristjanov« na levi strani velicega altarja. Vsled prošnje g. župnika planinskega J. Podboja je preč. knezoškofijstvo doseglo v Rimu za to romarsko cerkev dve izredno veliki milosti.

1. Veliki altar ima »privilegij«, to se pravi: z daritvijo sv. maše na tem altarju se dušam v vicah, ki so sicer v milosti in ljubezni božji s tega sveta šle, pa vendar ne popolnoma čiste in spokorjene, popolni odpustek nakloni. Kedar koli se tedaj pri tem altarju bere sv. maša za rajnika, njegova duša sprejme iz zaklada sv. Cerkve odpustek ter je kazni vic rešena, ako je tako Bogu dopadljivo.

2. Vsak romar, ki v praznik Marijinega Imena to cerkev pobožno obiše, sv. zakramente vredno prejme in v papežev namen moli, prejme popolni odpustek, ki ga sme po priprošnji tudi dušam v vicah v prid obrniti.

Prva navedenih milosti velja za zmiraj, druga za sedem let. Papeževi pismi nosita datum: v Rimu pri sv. Petru dne 3. avg. 1901. Podpisana sta kardinal Macchi in tajnik Marini.

3. Dalje so premilostni knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič vsem spovednikom za dan velicega shoda podelili pravico, da smejo odvezovati od škofu pridržanih grehov.

Po pravici se nadejamo, da bodo te velike prednosti romarje še bolj vleklo k Marijinemu svetišču na Planinski gori.

Volivcem krško-kostanjeviškega-novomeškega okraja! Mej vami nastopa kot kandidat mož, ki je iz Vaše srede, pošten kmečki posestnik Jožef Dular. Tega volite vsi! Nič se ne pustite begati! Doslej je bil 27 let poslanec vzet iz krškega okraja, sedaj je pa jedenkrat iz novomeškega; in volivci v novomeški okolici, ki so prej vestno volili iz krške okolice kandidata, pričakujejo od tovarišev med Savo in Krko, da bodo sedaj blagohotno vrnili in dali glasove Jožetu Dularju. Kdor hoče sebi dobro, delaj za poštenega kmečkega posestnika Jožefa Dularja. Ta ima naše zaupanje, ne pa kak liberalen graščak ali pa kak ravnatelj.

Pojasnilo glede volitev. D. šla so nam vprašanja, kako se naj tolmači nrtica glede glavnih volivnih krajev za kmečke občine. So, ki mislijo, da bodo morali vsi volivci enega volivnega okraja iti volit v glavni volivni kraj. To ni tako, ampak volilo se bode v vsaki občini, ki po zadnjem ljudskem štetju šteje več kot 500 prebivalcev. Volivni zapisniki pa se potem iz vseh posameznih občin enega volivnega okraja pošljejo v glavni volivni kraj, kjer se končno sešeteje vsi v posameznih občinah oddani glasovi in proglašijo izid volitve. V glavnem volivnem kraju posluje posebna komisija 7 članov, ki ima nalog, da sešeteje vse v celem volivnem okraju oddane glasove. Vsak volivec sme, ako pokaže svojo izkaznico, stopiti v prostor, kjer zboruje ta glavna komisija. Ti glavni volivni kraji so: Spod. Šiška, Domžale, Primskovo, Lesce, Postojna, Vipava, Šmihel-Stopiče, Litija, Vel. Lašiče in Gradac.

Laži o škofovih zavodih. »Narod« se o škofovih zavodih laže na vse pretege. Znano je, da so o škofovih zavodih izdane razglednice, ki predstavljajo škofove zavode pri Št. Vidu, kakoršni bodo po končani zgradbi. »Slov narod« pa je pretekli teden pisal, da takšni zavodi ne bodo, kakor jih predstavlja ta podoba in da se je škof odločil skrajšati načrt in sezidati za tretjino manjšo palačo, nego je prvotno bila nameravana. Vse to je debela, podla »Narodova« laž. Res pa je, da knezoškof ni odstopil ni za pičico od nameravane velikosti zavodov ter tudi ni skrajšal načrta; torej bodo zavodi prav taki, kakor jih kaže tista podoba, ki je »Narodu« pred očmi. Pač pa se vsega poslopja nakrat zidalo ne bo,

ker se vsega nakrat potrebovalo ne bo. — Druga »Narodova« laž o škofovih zavodih je ta-le: »Narod« piše, da je škof najel neko nemško govorečo človeče, da nabira milodarov za škofove zavode po Ljubljani. Tudi ta trditev »Narodova« je popolnoma izmišljena. Knezoškof ni nastavil nobenega moža, da bi pobiral doneske po ljubljanskem mestu. Tako grdo se liberalci lažejo!

Delovanje poslanca Pfeiferja. (Nekoliko podatkov o delovanju gosp. poslanca Pfeiferja iz novejšega časa, na podlagi stenograf. zapisnikov.) Predlagal je, da se trgovci, obrtniki (mesarji, krčmarji, kovači itd.), ki ne plačujejo 100 K obrtnega davka na leto, oprosté od dolžnosti, vpisati se v trgovski register. Priporočal, da se zniža kontingent obrtnega davka (za patente) v vinorodnih pokrajinah, toraj tudi v Črnomaljskem političnem okraju in je kontingentna komisija sklenila znižanje okroglih 6000 gld. za l. 1899., katerega znižanja so tudi obrtniki črnomaljskega okraja deležni postali. Predlagal, da se pri personalnem davku smejo odšteti stroški za ponovljenje po trtni uši uničenih vinogradov — ta predlog je obveljal. V dež. in drž. zboru opetovano predlagal letos in v minulih letih nadaljevanje dolenjske železnice preko Belekrajine, večkrat treba trkati („gutta cavat lapidem, saepe cadendo“). Predlagal, da se uvrsti cesta Luža-Črnomelj-Vinica med državne ceste. Predlagal, da država prispeva k stroškom streljanja proti toči. Da se odpravi takoimenovana vinska klavsula in se carina na uvoz laškega vina zopet povikša. Da bi bilo domače žganje za domače potrebe prosto davka. Kadar mu je došel glas o kakšni nesreči n. pr. toči itd. je takoj hitel v poškodovane kraje; tako n. pr. letos: v Bojance, Dragatuš in dr., da se sam prepriča o velikosti škode. Priporočal podaljšanje črnomaljskega vodovoda oziroma preskrbovanje s pitno vodo.

Pa tudi zunaj dež. in drž. zbora podpiral je prošnje svojih volivcev v raznih potrebah, n. pr.: občina Planina (Stockendorf) vložila je milostno prošnjo do Nj. Veličanstva za podporo za popraviljanje tamošnjega župnišča; prosnji se ni ugodilo, ker se enake prošnje navadno odklonijo, njegovemu posredovanju se je posrečilo, da je občina Planina na ponovljeno prošnjo prejela od Nj. Veličanstva 1000 K leta 1900.

Poslanec Viljem Pfeifer, naš kandidat za Belokranjsko, se je v državnem in deželnem zboru mnogo trudil, da izposluje izdatno podporo za posestnike, katerim je trtna uš opustošila vinograde. Premnogim je izposloval državno oziroma deželno pomoč. Sploh je znano, da g. Pfeifer porabi vsako priliko, da izpisi kako podporo in pomoč za svoje volivce.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad:
15 milijonov kron. nad 300.000 K.

*** Mestna hranilnica ljubljanska ***
 na mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči tudi to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. pošne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice dobivajo se brezplačno. 407 (1)

Izjava.

Podpisani izjavlja, da za svojo ženo **Marijo Krsnik roj. Koojan** ni več plačnik

Anton Krsnik, posestnik in mlinar
 v **Lešah hišna št. 3.**

399 2-2

Ivan Kordik v Ljubljani

Prešernove ulice št. 10-14.

Priporoča vsake vrste drobne na debelo in drobno, posebno potrebščine za **črevljarje, krojače, sedlarje.**

Jedilno orodje posebno za gostilničarje: nože in vilice 12 parov od K 3.— naprej; žlice cínaste tucat od K 2.40 naprej; žlice aluminijum tucat od K 4.— naprej; žlice alpaka tucat od K 9.— naprej; za kavo tucat od K 1.20, 2.20 in 4.40 naprej.

Velika izbira vsake vrste špaga, posebno nizka cena za večje odjemalce.

== Pisarna ==
 odvetnika **Iv. Vencajz-a**

in
 kazenskega zagovornika

Dr. J. Brejc-a

v **Ljubljani, Medjatova hiša**
 406 (2) **na Dunajski cesti.**

Hiša na prodaj

na **Bukovniku**, 1/2 ure od Kamnika. — Ima štiri sobe in okolo 500 sežnjev vrta. Cena po dogovoru.

Jan. Verhovnik, Bakovnik št. 1, pošta Kamnik.
 408 2-1

Sredi tekočega meseca septembra izide

Družinska pratika

== za leto 1902. ==

Družinska pratika dobi se na debelo in drobno v Ljubljani v teh-le trgovinah: **Kenda, Krišper, Petričič** na Mestnem trgu; **Ničman** v Hopitarjevih ulicah, **Schmitt** pred Škofijo, **Kordik** v Prešernovi (Slonovi) ulici; pri **Bučarji** na Marijinem trgu; **Javnikar** in **A. Turk** na Dunajski cesti, **J. Petrič** Sv. Petra cesta 2. **A. Auer** na Starem Trgu.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 12. septembra 1901 zvečer.